

TURKIJE

Gonca Özmen

VERSOPOLIS

POËZIECENTRUM

1982

TURKIJE

Gonca Özmen

Nederlandse vertaling

Sytske Sötemann

Engelse vertaling

Neil P. Doherty

Ruth Christie

George Messo

VERSOPOLIS

POËZIECENTRUM

Gonca Özmen

Gonca
Özmen

7	Tante Rosa en de sterfelijkheden
9	Tante Rosa and the Deadly Things
11	Tante Rosa ve Ölümçül Şeyler
13	Het moerbeiveld
14	The Land Of Mulberry
15	Dutluk
16	Het was jouw mond
17	It Was Your Mouth
18	Ağzındı
19	Dergelijke winden
20	Winds Like These
21	Böyle Rüzgârlar
22	Requiem voor een meer
23	Lament for the Lake
24	Göle Yas
25	Oef
26	Alas
27	Tüh
28	Rest
29	Waste
30	Atık
31	Doden en muil dieren in de mist
33	The Dead and the Mules in the Fog
35	Siste Ölüler ve Katırlar
36	De 841ste week
38	The 841st Week
40	841. Hafta

Tante Rosa en de sterfelikheden

*“Het oprakelen van een dag uit het verleden was
even eenvoudig als het plukken van een dode vogel”*

Oktay Rifat

Waarom moet men toch vertellen
dat er een veer op mij viel?

Waar moet men de barst
in mijn stem plaatsen?

*De mond van de dode
Van de dode de mond
Raakte vermengd met de grond*

Gisteren waren ze hier nog. Ze stonden daar naast elkaar.
Ik had ze in Rome gekocht. De zolen waren glad. Hij was bij me.
Dat hij steeds bij me was steeds om me heen benauwde me steeds meer!
We waren toch geen paar schoenen – die waren glad.

*De voeten van de dode
Van de dode de voeten
Raakten vermengd met het stof*

Ze waren hier net nog. Een bittere smaak van amandel in mijn mond.
Het was de tijd dat paard en wagen uit de wereld verdwenen.
Wat betekende die droom over een paard dan? Met zijn grijze voorhoofd.
Steeds maar boos steeds over van alles steeds in galop.

*De armen van de dode
Van de dode de armen
Raakten vermengd met de vorst*

Hoe moet men toch vertellen
over de vleugel van een dode vogel?

Waar moet men het woord vinden
waarvan ik het graf zal graven?

In een van zijn gedichten trok Neruda de tijd schoenen aan.
Rosa, ach Rosa, zeg wat er gebeurde met dat paard dat over je borst raasde.
Buiten adem van hartstocht – in volle vaart draait de wereld.
Laat het nu met rust laat het met rust. Maak ruimte in je hoofd.

De stem van de dode
Van de dode de stem
Raakte vermengd met de slaap

Rosa heeft net geleerd dat ook een bom in de grond wordt begraven.
Ze vluchtte met een violist. Ach Rosa, bestond er ooit een rijtuig van
pompoeën?
Zoals het kruipen door een doornstruik. Als de vogel in de mist.
Nu hij er niet meer is houd ik steeds een smaak van sneeuw bij me.

Het was daarnet. Alsof ik mijn ogen open en dicht had gedaan.
Wie moet wat doen met degene die een van zijn schoenen verliest?
Ongewapend jagen we nu op elkaar. Een net vol gaten.
Steeds kwamen zijn handen steeds slank steeds van ver steeds dwingend.

Rosa werd soms boos ging soms naar de wilde bloemen deed er soms
het zwijgen toe.

Nog doder dan een dode.

Tante Rosa and the Deadly Things

“As easy to pluck a dead bird
as it was to rake over a bygone day”
Oktay Rifat

Why should the feather
that fell on me be told

Where should the crack
in my voice be put

The mouth of the dead
The dead mouth
Mingled in clay

Only yesterday they were here. Side by side, just standing there.
In Rome I bought them. The soles all slippery. He was with me.
Always having him always with me always suffocated me!
We were not even a pair of shoes- all slippery.

The feet of the dead
The dead feet
Mingled in dust

They were just here. In my mouth a taste of bitter almond.
It was a time when the horse and cart vanished from the world.
What then was this dream of a horse. Its forehead all grey.
Always galloping always at everything always in anger.

The arms of the dead
The dead arms
Mingled in frost

How can the wings of
the dead bird be told

Where to find the word
whose grave I'll dig

In one of his poems Neruda puts shoes on time.
Rosa, ah Rosa, what became of that horse galloping on your chest.
How breathlessly he loved- the world spinning at full tilt.
Don't call them back, don't let them crowd your mind.

The voice of the dead
The dead voice
Mingled in silence

Rosa has learnt that mines too are buried in the ground.
She eloped with a fiddler. Ah Rosa, could a carriage ever be of pumpkin.
As if breezing through a bush. That bird in the mist.
At my side where he no longer is, a taste always of snow.

It was just then. As if I'd opened and shut my eyes.
What to do with someone who's lost one of their shoes.
Now we hunt each other, unarmed. A tattered and torn net.
His slender hands always insistent always coming always from far away.

Rosa grows cross sometimes goes to the wildflowers sometimes to be
silent sometimes.

More dead than the dead.

Tante Rosa ve Ölümcül Şeyler

“Eski bir günü kurcalamak
ölü bir kuşu yolmak kadar kolaydı”
Oktay Rifat

Hem neden anlatmalı
üzerime bir tüy düştüğünü

Neyi nereye koymalı
sesimin çatlağını

*Ağzı ölünün
Ölünün ağzı
Karıştı toprağa*

Daha dün buradaydı. Duruyorlardı işte yan yana.
Roma’dan almıştım. Kayıyordu tabanları. Yanımda o vardı.
Onun hep yanımda hep oluşu hep beni hep çok hep boğardı!
Değildik ki biz bir çift ayakkabı – kayardı.

*Ayakları ölünün
Ölünün ayakları
Karıştı toza*

Demincek buradaydı. Ağzımda acı badem tadı.
At arabalarının dünyadan kalktığı bir zamandı.
Hem bir at olarak neydi ki rüyası. Alnı kırıldı.
O hep her şeye hep dörtnele hep kızardı.

*Kolları ölünün
Ölünün kolları
Karıştı ayaza*

Hem nasıl anlatmalı
ölü bir kuşun kanadını

Mezarını kazacağım sözcüğü
nereden bulmalı

Bir şiirinde Neruda ayakkabı giydirmişti zamana.
Rosa, ah Rosa, ne oldu söyle göğsünde koşturan o ata.
Öyle çok severdi ki soluk soluğa – dönüyor dünya son hızla.
Çağırma artık çağırma. Yer açılışın aklında.

Sesi ölünün
Ölünün sesi
Karıştı uykuya

Mayının da toprağa gömüldüğünü yeni öğrendi Rosa.
Kaçtı bir kemancıyla. Ah Rosa, balkabağından olur mu hiç araba.
Bir çalılığın içinden geçmek gibi. Siste kuş sanki.
Onun artık hiç olmadığı yanımda hep bir kar tadı.

Demindi. Gözümü açıp kapattım gibiydi.
Ayakkabısının tekini kaybedeni kim ne etsindi.
Silahsız avlıyoruz artık birbirimizi. Delik deşik bir ağ.
Onun elleri hep ince hep uzaklardan hep ısrarla hep gelirdi.

Rosa bazen küser bazen kır çiçeklerine bazen susmaya giderdi.

Bir ölüden daha ölü.

Het moerbeiveld

Kom naar het moerbeiveld
Ver van de bewoonde wereld

Ik zal je het zwijgen leren
En de zorgen van takken

Ik zal je kussen waar jij krimpt
Waar de natuur krimpt

Steek de vlakte over
Kom naar het moerbeiveld
Dwars door het hoge gras

Ik zal je de storm laten horen
De roep van zijn god Tesjoeb

Achter het water zal ik veel later
Weer op je wachten

Doorkruis de velden
Kom dichterbij
Naar de geur van de moerbei

Ik zal je de mieren laten zien

The Land Of Mulberry

Come to the land of mulberry
To the remoteness of dwellings

I'll teach you quiet
And the branches' concern

I'll kiss where you're waning
Where nature wanes

Cross the plain
Come to the land of mulberry
Into the grasses

I'll make you listen to the storm
To the scream of the storm-god

A long while later
I'll wait for you again
Beyond a stream

Cross the field
Come closer come
To the mulberry scent

I'll show you the ants

Dutluk

Dutluğa doğru gel
Evlerin uzağına

Sana susmayı öğreteceğim
Dalların kaygısını da

Azaldığın yerden öpeceğim
Azaldığı yerden doğanın

Ovayı geç
Dutluğa doğru gel
Arasına otların

Sana fırtınayı dinleteceğim
Theşub'un çılgılığını

Bir suyun ardında seni
Neden sonra yine bekleyeceğim

Tarlayı geç
Daha gel daha
Dut kokusuna

Sana karıncaları göstereceğim

Het was jouw mond

Het was jouw mond
De naakte muur, de verboden deur

Het was jouw mond
Die ongeboren versregels achterliet

Spontaan veranderde het gras van sfeer
Ik zag jouw mond broos als een blad

Het was jouw mond
Die als gevelde notenbomen

Alle stemmen verzamelde en verdween

Het was jouw mond
Mijn straatkind, mijn onvolmaakte hemel

Het was jouw mond
En we waren nog maar kinderen toen we vreeën
(tussen twee spelletjes door)

It Was Your Mouth

It was your mouth
Naked wall, intimate door

It was your mouth
Tracing unborn contours

Grass alone changed the climate
I tasted your mouth's leaf-like bitterness

It was your mouth
Like a felled walnut tree

It gathered all the voices and fled

It was your mouth
My urchin, my absent sky

It was your mouth
And we were still infants in our lovemaking
(between two games)

Ağzındı

Ağzındı
Çıplak duvar, mahrem kapı

Ağzındı
Doğmamış dizeler getirip bıraktı

İklim değıştirdi otlar kendiliğinden
Gördüm ağzın yaprak kırgınlığı

Ağzındı
Yıkılan ceviz ağaçları gibi

Tüm sesleri toplayıp gitti

Ağzındı
Sokak çocuğum, eksik göğüm

Ağzındı
Ve çocuktuk hâlâ sevişirken
(iki oyun arası)

Dergelijke winden

Dergelijke dingen gebeuren nu eenmaal dergelijke winden
Dit herfstbalkon nodigt mij uit

Wat verspreidt je hand in de avond?
Ik bind mijn haar op en verzamel de rivieren

Dan ga ik me uitkleden voor een gedicht
Ik kus een kind dat vrijen heet

Alles is anders dan wij
Alles ontstaat in onze aanwezigheid naast elkaar

Aan dit ontstaan voeg ik wat leed toe

Een boom in je handen
Ik kijk naar een onrustige boom in je handen

Jij zit een perzik te eten
Planten lopen zeg ik jij ziet het niet

Een verveelde regen sijpelt langs de ramen
Ik roep mezelf een antwoord blijft uit

O mijn lief tussen ons in naait een naald
Mij aan jou vast

Winds Like These

These things happen, winds like these
This autumn balcony calls me

Whatever your hands dispense at night
I gather up my hair and rivers too

Then I go and undress in front of a poem
I kiss a child its name becomes love

Everything is distant from
When with us, nothing is alone

I accent a little sorrow to this presence

There's a tree in your hands
I'm looking at a bustling tree in your hands

You sit, eating a peach
Grass is walking, I say, don't you see

Oppressive rain passes the window
I call out to myself, there's no reply

O my love, there's a needle between us
Stitching me to you

Böyle Rüzgârlar

Böyle şeyler oluyor işte böyle rüzgârlar
Bu güz balkonu beni çağırıyor

Neyi dağıtıyor elin akşamda
Ben saçlarımı topluyorum ırmakları da

Sonra gidip bir şiirin önünde soyunuyorum
Bir çocuğu öpüyorum adı sevişmek oluyor

Her şey bizden ayrı
Her şey biz varken yan yana oluyor

Bu oluşa biraz keder ekliyorum

Ellerinde bir ağaç
Ellerinde telaşlı bir ağaca bakıyorum

Sen oturup şeftali yiyorsun
Otlar diyorum yürüyor görmüyorsun

Sıkıntılı bir yağmur geçiyor pencerelerden
Kendime sesleniyorum ses vermiyor

Ah sevgilim aramızda bir iğne
Beni sana dikeyor

Requiem voor een meer*

Als ik een oud afgelegen meer ben
Dag na dag gekrompen
Sinds lang bedaard
Als het ineens met mij is afgelopen

Geef dan een wortel een wortel een wortel

Als ik slaap in een aanhoudende maalstroom
Verborgen, onder woord en huid
Mijn hart belast
Als ik ben stilgevallen
Op de bodem – in de diepte

Geef dan een stem een stem een stem

Als ik in de knoop zit
Het kijken naar mijn weerspiegeling beu ben
In gedachten een onbegaanbare weg bewandel
Als de vogels straks zullen beginnen

Geef dan een tak een tak een tak

Als ik een langgerekte klaagzang ben
Gewacht, verlaat, verbitterd
Als ik aan het sterven ben
Van dat ragdunne stromen

Geef dan een leven een leven een leven

Als ik nu bezinskel ben gitzwart van verdriet
Bedekt met roet
Als ik op het punt sta te verdwijnen
Uitgeput van het wachten

Geef dan een hand een hand een hand

* Herzien na de bespreking in de Vertaalworkshop Turks-Nederlands tijdens Poetry International Festival van juni 2022. Deelnemers: Hamide Doğan, Jeroen Aarssen, İlayda Burse Demirci, Çiler İlhan, Haydar Erğolu en İbrahim Eroğlu. Opnieuw herzien in 2024.

Lament for the Lake

If I'm an old lake hidden away
Waning each and every day
And if I've ebbd for an age
Come to the very end

Roots, roots oh give me roots

If I sleep in a ceaseless whirlpool
Buried under skin and word
And if I'm a burden to my own heart
Fallen silent down in the depths

A voice, a voice oh give me a voice

If I'm tangled up in knots
Weary of staring at my echo
And if in my mind I go where I cannot
As the birds are about to take wing

A branch, a branch, oh give me a branch

If I'm a long-keening howl
Expected, belated and bitter
And if I'm withered away
Trickling now in threads

Breath, breath oh give me breath.

If I'm darkened with the darkest
Layer of soot
And if I've run dry
Drained from all this waiting

A hand, a hand oh give me a hand

Göle Yas

Eski bir gölsem kuytuda
Azaldıysam gün be gün
Uzundur dindiysen
Bitiverecekmiş olduysam

Kök ver kök ver kök ver

Sonsuz bir girdapta uyuyorsam
Örtük, sözün ve tenin altında
Ağırsam kalbime
Susakaldıysam
Dipte – derinde

Ses ver ses ver ses ver

Düğüm düğümsem
Yorulmuşsam yankıma bakmaktan
Gidilmeyene gidiyorsam aklımdan
Kuşlar başlayacaksa az sonra

Dal ver dal ver dal ver

Uzun bir zılgıtsam
Beklemiş, gecikmiş, kekre
Ölüyorsam
Sicim sicim akmaktan

Can ver can ver can ver

Karaysam şimdi kapkara kederden
Kurum tutmuş
Tükenmeye durmuşsam
Bitkin düşmüşsem beklemekten

El ver el ver el ver

Oef

- Strijk je zanderige stem over mij heen onder mij langs
De tak striemt mijn lichaam

Moerbeien striemen haar lichaam
Zij die hè roepen striemen haar lichaam
Zout striemt haar lichaam
Geschreeuw striemt haar lichaam

- Strooi je zanderige stem over mij heen onder mij door
De weg striemt mijn lichaam

Kweeperen striemen haar lichaam
Zij die ach roepen striemen haar lichaam
De windvlaag striemt haar lichaam
Het geheim striemt haar lichaam

- Spreid je zanderige stem over mij heen onder mij uit
De hand striemt mijn lichaam

Rietstengels striemen haar lichaam
Zij die oh roepen striemen haar lichaam
Angst striemt haar lichaam
Zweet striemt haar lichaam

- Spartelend onder en boven je zanderige stem
Striemt de vloed mijn lichaam

Alas

- Spread your sandy voice over me, under me
The branch is crushing my body

*Black mulberries are crushing her body
Those chanting hoo, hoo are crushing her body
Salt is crushing her body
Fever is crushing her body*

- Sprinkle your sandy voice over me, under me
The road is crushing my body

*Quinces are crushing her body
Those chanting ah, ah are crushing her body
Breeze is crushing her body
Stealth is crushing her body*

- Scatter your sandy voice over me, under me
The hand is crushing my body

*Reeds are crushing her body
Those chanting hey, hey are crushing her body
Anguish is crushing her body
Sweat is crushing her body*

- Floundering in your sandy voice above and below
The flood is crushing my body.

Tüh

- Kumlu sesini yay üstüme altıma
Dal basıyor gövdem

Karadutlar basıyor onun gövdesini
Hu diyenler basıyor onun gövdesini
Tuz basıyor onun gövdesini
Har basıyor onun gövdesini

- Kumlu sesini savur üstüme başıma
Yol basıyor gövdem

Ayvalar basıyor onun gövdesini
Vah diyenler basıyor onun gövdesini
Yel basıyor onun gövdesini
Sır basıyor onun gövdesini

- Kumlu sesini dağıl üstümde altımda
El basıyor gövdem

Sazlıklar basıyor onun gövdesini
Eh diyenler basıyor onun gövdesini
Gam basıyor onun gövdesini
Ter basıyor onun gövdesini

- Kumlu sesine bata çıka aşağıda yukarıda
Sel basıyor gövdem

Rest

Kangoeroes bestaan toch Protesteren kangoeroes tegen het leven Biedt
deze late ochtend mij een thuis Dit lichaam dat door jou is verwekt
Twee kisten die je droeg De doden / onze resten De doden / ze
blijven lang in mij De doden / plaatselijke verdoving De doden / zes
uur nuchter De doden / uw bloedgroep De doden / ze tollen rond
in uw gedachten De doden / uw aderen zijn erg dun De doden / uw
creditcard alstublieft De doden / uw kamer is klaar De doden / het
duurt maar heel even De doden / er is aldoor een zwelling in uw buik
De doden / u bent door een man uitgedijd / ze zijn in de afvalemmer
De doden / we kunnen uw vertrek regelen De doden / het is een
goede les De doden / een paar korte mededelingen De doden / vind
jij het ook niet zwaar De doden / er komt nog meer aan De doden /
doe je ogen maar dicht De doden / kom over een week voor controle
De doden / u moet uw medicijnen regelmatig innemen De doden /
bent u getrouwd De doden / u moet hierin plassen en vijf minuten
wachten De doden / het is positief De doden / wil je het De doden
/ laten we op zoek gaan naar een huis De doden / het heeft nog
geen handen geen gezicht De doden / het hart klopt ook nog niet
De doden / wat denkt u De doden / er valt niet zoveel te denken De
doden / ze zijn weg De doden / zoiets gebeurt nu eenmaal

Waste

You know the kangaroos Do the kangaroos ever raise their voice at life
Will this birdwitched hour ever be a nest to me This body you rose
up These two coffins you bore The dead / the remains of us The dead
/ what is left inside me's long The dead / a local anaesthetic The dead
/ a six hour fast The dead / your blood group The dead / they remain
curled up in your mind The dead / your veins are very thin The dead
/ your credit card please The dead / your room is ready The dead / it
won't last long The dead / always a swelling in your stomach The dead
/ what you multiplied from a man The dead / they're in the rubbish bin
The dead / you can leave now The dead / have a good lesson The dead
/ just a few short messages The dead / are you not finding it hard too
The dead / there's a long road yet The dead / come on shut your eyes
The dead / come back next week for a check up The dead / take your
medicine regularly The dead / are you married The dead / urinate on
it, wait five minutes The dead / it's positive The dead / do you want it
The dead / let's rent a house The dead / no face or hands yet The dead /
the heart's not beating yet The dead / what are you thinking The dead
/ nothing at all The dead / they've gone The dead / things like that
happen

Atik

Kangurular var ya Kangurular ses çıkarır mı hayata Yuva olur mu bana
bu kuşluk vakti Ayaklandırдың bu gövde Kaldırдың iki tabut
Ölümler / bizim artıklarımız Ölümler / uzundur kalanlar içimde Ölümler
/ lokal anestezi Ölümler / altı saat açlık Ölümler / kan grubunuz Ölümler
/ kaldılar tortop aklınızda Ölümler / damarınız çok ince Ölümler / kredi
kartınız lütfen Ölümler / odanız hazır Ölümler / çok kısa sürecek Ölümler
/ karnınızda hep bir şişlik Ölümler / bir adamdan artırdığınız Ölümler
/ çöp sepetindeler Ölümler / çıkışınızı yapabiliriz Ölümler / iyi dersler
Ölümler / birkaç kısa mesaj Ölümler / sen de zorlanmıyor musun Ölümler
/ daha çok var Ölümler / hadi kapa gözlerini Ölümler / bir hafta sonra
kontrole gelin Ölümler / ilaçlarınızı düzenli kullanın Ölümler / evli
misiniz Ölümler / üzerine işeyin ve beş dakika bekleyin Ölümler / pozitif
Ölümler / istiyor musun Ölümler / ev turalım Ölümler / eli yüzü yok daha
Ölümler / henüz kalbi atmıyor Ölümler / neyi düşünüyorsunuz Ölümler /
düşünecek bir şey yok Ölümler / gittiler Ölümler / olur böyle şeyler

Doden en muildieren in de mist

De tomaat die vrolijk op het witte T-shirt uiteen is gespat,
Is opgedroogd.

Ik heb mijn angst begraven. Verstijfd. In Gülyazı.
Nu wil ik hier verder spitten.
In deze graanschuur. Ze noemen het hier de wereld.
Het geluid van een gewond muildier doolt hier rond.

Een mens wil als een dunne mist optrekken.
Zonder herhaling.

Waar ben je nu Rosa?
Wie heeft deze lijken tussen ons in gelegd? Met de muildieren.

Iemand die zijn land heeft verloren. Die is op zijn hoede.
Ze noemen het hier de wereld. Deze huizen van kisten.
Hebben we de zee ergens anders gezien?

In de kamer hiernaast rukt mijn moeder haar hart uit.
Twee verstrengelde touwen. Als een soort leegte.
In de kamer hiernaast worstelt iemand die niet kan sterven.

Ze noemen het hier de wereld. In doodsnood.
Waar we onze afval dumpen.

Een sidderend ogenblik. Dat lijkt op een wegspringend hert.

Ik heb je begraven. Met botten en al. Zit je mond op zijn plaats?
Rosa in de mist. Doden en muildieren in de mist.

“In deze wereld is ‘t niet nieuw te sterven” zegt Jesenin.*

* Ontleend aan *Afscheidsgedicht* van Sergej Jesenin, zijn laatste regels voor zijn dood, in de vertaling van Marco Fondse (*Tirade*, april 1977).

De wereld is een mistige plaats, Rosa. De wereld is een sterfelijke plaats.
Tot er plotseling een wilde vogel op landt.

Ook ik zal op een dag weggaan, Rosa. Ik zal weggaan in de mist.
Gestrekt, rechtop, drie keer om bekend te worden.

Dit gedicht verwijst naar het bloedbad van Roboski van 28 december 2011, toen de Turkse luchtmacht een groep Koerdische burgers bombardeerde nabij Gülyazi aan de grens tussen Turkije en Irak, waarbij 34 mensen om het leven kwamen.

The Dead and the Mules in the Fog

The tomato that gleefully splattered the white t-shirt
Has dried.

My fear I buried. Rigid. Into Gülyazı.
I want to scratch about here.
In this granary. They call this place the world.
Where the sound of a wounded mule shuffles around.

You want to pass by like a thin fog.
Just once.

Where are you now Rosa?
Who put these corpses among us? On mules.

Somebody who lost their homeland. Now wary.
They call this place the world. These coffin like houses.
Had we seen the sea some other place?

My mother's unravelling her heart in the next room.
Two ropes entwined. Something like emptiness.
In the next room there's a person who can't die thrashing about.

They call this place the world. Desperately.
This place where we sort our waste.

A twitching moment. Like a deer leaping.

I buried you. Bones and all. Your mouth's still there?
In the fog, Rosa. The dead and the mules in the fog.

"Dying is nothing new in this world" says Yesenin.

This world is so foggy Rosa. This world is a place to die.
Until suddenly a wild bird perches on you.

One day I too will go Rosa. Pass by in the fog.
Stretched out, flat, three times to be known to be good.

This poem refers to the Roboski Massacre of December 28, 2011, when the Turkish Air Force bombed a group of Kurdish civilians near Gülyazı on the Turkey-Iraq border, killing 34.

Siste Ölüler ve Katırlar

Beyaz tişörte neşeyle sıçrayan domates
Kurudu.

Korkumu gömdüm. Kaskatı. Gülyazı'ya.
Artık burda eşelenmek istiyorum.
Bu darı ambarında. Buraya dünya diyorlar.
Yaralı bir katırın sesi dolanıyor buralarda.

İnce bir sis gibi geçip gitmek istiyor insan.
Tekrarsız.

Nerdesin şimdi Rosa?
Bu cesetleri kim koydu aramıza? Katırlarla.

Ülkesini yitirmişin biri. Tetikte.
Buraya dünya diyorlar. Bu tabuttan evlere.
Denizi görmüş müydük başka yerde?

Annem kalbini söküyor yan odada.
Birbirine dolanmış iki ip. Boşluk gibi bir şey.
Ölemeyen biri çırpınıp duruyor yan odada.

Buraya dünya diyorlar. Can havliyle.
Atıklarımızı ayrıştırdığımız bu yere.

Seğiren bir an. Sıçrayan bir geyiğe benzer.

Seni gömdüm. Kemiklerinle. Ağzın yerinde mi?
Siste Rosa. Siste ölüler ve katırlar.

“Ölmek yeni bir şey değil dünyada” diyor Yeseenin.

Dünya sisli bir yer Rosa. Dünya ölünen bir yer.
Ansızın bir yabanıl kuş konuncaya kadar üstüne.

Bir gün ben de giderim Rosa. Giderim siste.
Upuzun, dümdüz, üç kere iyi bilinmeye.

De 841ste week*

Nee zo is het niet het is niet laat hier is ons thuis niet nee
 Nee ik zou het geen op de leegte afgestelde slinger noemen nee dat niet
 Ook geen stel dennenappels op een rij dat is het allemaal niet
 Nee onze melk is niet wit nee onze melk is niet van jullie nee
 Het is niet zijn schaduw nee zelfs de zon is de oude zon niet nee
 Nee niet en nog eens nee en nog meer nee niet nee niet nee

— *Wat Veel Bloed in de Melk!*

Hoeveel eeuwen oud zijn we al hierna de martelende voetstappen
 Het systeem van gewelddadige verdwijningen. Madres de Plaza de Mayo
 Guatemala, El Salvador hierna de Filipijnen, Algerije
 Hierna geen graf maar junta – geen schaahte maar politie
 Hierna de wipgalg – Bandista, Bandista, Bandista!
 Hierna “je hebt het knap volgehouden, hond!” Schuld, is sowieso een verzinsel.

— Mistwaarschuwing voor het hele land!

Het geluid van vleugels is er nu. Dicht bij ons. Het geluid van vleugels is er nu niet.
 Kasım Alpsoy is er nu. Kasım Alpsoy is er nu niet.
 Cemil Kırbayır is er nu. Cemal Kırbayır is er nu niet.
 Agit Akipa is er nu. Agit Akipa is er nu niet. Niet. Niet.
 Er ontbreken er zoveel in het register – alsof een mossel zich plotseling heeft gesloten.

Alsof ze de ingeschrevenen hebben uitgewist – de verbooooooden mensen.

— *Aparición con vida de los Detenidos – Desaparecidos!*

We zijn het moment niet nee nooit vergeten dat we ze voor het eerst de borst gaven.

Wat een MOment voor een moEDER –

Afgewezen verzoekschriften, verstofte dossiers, gebroken melkkannen

Gebouwen waar je binnengaat maar niet meer uit kunt, heimelijke paleisspelletjes

In een groen bos met armen als takken, in een stil bos met benen als staken

De geschiedenis zal ze vinden – we zijn onverzettelijk als rotsen in de branding

Midden op zo'n kale plek dag in dag uit elk met een doorweekte foto

— In het geheugen van ons allemaal staat een zuigeling gegript die op een blad sabbelt!

* Dit gedicht ontstond in het kader van een poëzieproject (*De Poëzielijn*) tijdens de 17e *Biennale van Istanbul* (2022), waarvoor vijftien Turkstalige dichters gedurende één jaar elke maand een gedicht schreven. *De 841ste week* was het meigedicht van Gonca Özmen.

The 841st Week

No, no, it's not like that, it's not too late, this place is no home to us not
 No, not a pendulum set to the void, no, it's not that not
 So many pine cones side by side, no, it's not any of them not
 Our milk it's not white, no, no our milk is not yours not
 Their shadow, no, it's not even the sun, it's not the old sun not
 Not, not, not more not, not so much more just not

— *But How Much Blood in the Milk!*

We've aged centuries beyond here the sound of tortured footsteps
 Methods of enforced disappearance, Madres de Plaza de Mayo
 Guatemala, El Salvador beyond here The Philippines, Algeria
 Beyond here grave just the junta – no shame just the police.
 Beyond here Palestinian hanging – Bandista, Bandista, Bandista!
 Beyond here “ye held up well, dog!” . Guilt's just a made up thing anyway

— A fog warning for the entire country!

Here now the sound of wings. Right here. Now gone.

Kasım Alpsoy now here. Kasım Alpsoy now gone.

Cemil Kırbayır now here. Cemil Kırbayır now gone.

Ağit Akıpa now here. Ağit Akıpa now gone. Gone. Gone.

So many missing from the roll call – like a mussel suddenly shut.

As if they'd rubbed out what was written – these prohibiting people.

— *Aparición con vida de los Detenidos – Desaparecidos!*

We never forgot the moment they found the breast. The MOment a moTHER nurtures.

A dropped lawsuit petition, case files covered in dust, overturned milk jugs

Buildings entered yet never left, the palace's masked games

Branches entwined in a verdant forest, arms and legs entwined in an empty forest

Saying, in order for history to find them – we took root in the rock so stubbornly

So naked, standing there day and night clutching these soaking wet photographs

—Etched on our memories a kid goat gnawing on a leaf!

841. Hafta

Değil öyle değil geç değil değil burası bize yurt değil
Değil boşluğa ayarlı sarkaç desem değil değil o değil
Yan yana bir sürü çam kozalağı da değil hiçbiri değil
Değil sütümüz beyaz değil değil sütümüz sizin değil
Onun gölgesi değil değil güneş bile eski güneş değil
Değil değil dahası değil fazlası değil değil değil değil

— *Sütte Ne Çok Kan!*

Kaç yüzyıl yaşlandık burdan ötesi işkenceli ayak sesi
Zorla kaybetme yöntemi, Madres de Plaza de Mayo
Guatemala, El Salvador burdan ötesi Filipinler, Cezayir
Burdan ötesi yok mezar var cunta – yok utanç var polis
Burdan ötesi Filistin askısı – Bandista, Bandista, Bandista!
Burdan ötesi “iyi dayandın it!” Suç, uydurulan bir şey nasılsa.

— Ülke geneli için sis uyarısı!

Kanat sesi şimdi var. Şuracığımızda. Kanat sesi şimdi yok.
Kasım Alpsoy şimdi var. Kasım Alpsoy şimdi yok.
Cemil Kırbayır şimdi var. Cemil Kırbayır şimdi yok.
Agit Akipa şimdi var. Agit Akipa şimdi yok. Yok. Yok.
Yoklamada eksik ne çok – bir midye birden kapanmış gibi.
Silmişler sanki yazılanları – yassssssaaaak insanları.

— *Aparición con vida de los Detenidos – Desaparecidos!*

Unutmadık hiç unutmadık memeyi buldukları ânı. AN ki NE –
Düşürülen dava dilekçesi, tozlu dosyalar, devrik süt güğümleri
Girilen ama asla çıkılamayan binalar, maskeli saray oyunları
Bir yeşil ormanda dallı budaklı, bir ıssız ormanda kollu bacaklı
Tarih bulsun onları diye diye – köklendik kayada öyle inatçı
Öyle çıplak orta yerde günden geceye ıslak mı ıslak birer fotoğrafla

— Bir oğlağın yaprak kemirdiği hepimizin aklında!

Gonca Özmen (1982) is een van de meest opmerkelijke dichters van haar generatie. Ze staat bekend om haar speelse, ritmische en originele gedichten die zowel traditie weerspiegelen als doorbreken. Ze gelooft dat “Poëzie een stem geeft aan de stemlozen. Het maakt het onzichtbare zichtbaar.”

In het bijzonder daagt ze de traditionele opvattingen uit over privé- en openbaar leven, de dynamiek tussen zelf en ander, verleden en heden, de tweedeling tussen natuur en cultuur, genderrollen en lichaamspolitiek. Haar poëzie komt voort uit de rijke orale traditie van liederen, klaagliederen, rijmpjes, raadsels en tongbrekers. Toon is cruciaal in het vormgeven van de context.

In 1997 – op 15-jarige leeftijd – werd haar eerste gedicht gepubliceerd in *Varlık*, een prestigieus literair tijdschrift. Ze werd ook uitgeroepen tot “een dichter voor de toekomst.” De publicatie van haar debuutbundel *Kuytumda* (In Mijn Hoekje) in 2000 trok veel aandacht. Twee andere bundels volgden: *Belki Sessiz* (Misschien Stil) en *Bile İsteye* (Willens en wetens), evenals talrijke essays en artikelen.

Ze heeft tot nu toe drie bundels in het buitenland gepubliceerd: *The Sea Within* bij Shearsman in 2011 en *Vielleicht Lautlos* bij Elif Verlag in 2017. Een derde bundel werd in 2023 door LAG in het Macedonisch uitgegeven.

Gonca Özmen studeerde Engelse Taal en Literatuur aan de Universiteit van Istanbul en behaalde in 2016 een Ph.D. met een proefschrift over de politiek van de kubistische representatie van het vrouwelijke lichaam in hedendaagse vrouwelijke ekfrastische poëzie. Ze is een actieve vertaler met vijf kinderboeken op haar naam, waaronder een van Sylvia Plath wier *Verzamelde Gedichten* ze momenteel vertaalt.

Gonca Özmen (1982) is one of the most remarkable poets of her generation. Her work both partakes of and breaks with tradition. She is known for a poetry that is lyrical, humorous, political, playful, and subversive. She believes that “Poetry gives a voice to the voiceless. It makes the invisible visible.”

She specifically challenges the traditional images of private and public lives, the dialectics of self and other, past and present, nature and culture dichotomy, gender roles and body politics. Her poetry emerges from the rich oral tradition of songs, laments, rhymes, riddles and tongue twisters. Tone is crucial in shaping context.

In 1997 – at the age of 15 – her first poem was published in *Varlık*, a prestigious literary magazine. She was also selected as “a poet for the future”. The publication of her debut collection *Kuytumda* (In My Nook) in 2000 garnered much attention. Two more collections followed: *Belki Sessiz* (Perhaps Silent) and *Bile İsteye* (Knowingly, Wilfully), as well as numerous essays and articles.

She has published three collections to date abroad: *The Sea Within* by Shearsman in 2011 and *Vielleicht Lautlos* by Elif Verlag in 2017. A third collection was published by LAG in Macedonian in 2023.

Gonca Özmen studied English Language and Literature at Istanbul University, and was awarded a Ph.D. in 2016 for a thesis on the politics of the cubist representation of the female body in contemporary female ekphrastic poetry. She is an active translator with five children’s books to her credit, including one by Sylvia Plath whose *Collected Poems* she is currently translating.

This project has been funded with support from the European Commission. This publication reflects the views only of the author, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.

© original poems: Gonca Özmen

© translations into Dutch: Sytske Sötemann

© translations into English: Neil P. Doherty (Tante Rosa and the Deadly Things, Lament for the Lake, Alas, Waste, The Dead and the Mules in the Fog, The 841st Week), Ruth Christie (The Land Of Mulberry), George Messo (It Was Your Mouth, Winds Like These)

No part of this book may be reproduced in any form, by print, photoprint, microfilm or any other means, without written permission from Poëziecentrum vzw, Vrijdagmarkt 36, 9000 Ghent, Belgium.

Graphic design: Armée de Verre Bookdesign

Print: Stevens Print

D/2024/3962/11

ISBN 978-90-5655-101-8

www.poeziecentrum.be

www.versopolis.com

With the support of the
Creative Europe Programme
of the European Union

Gonca Özmen (1982) uit Turkije is een van de veelbelovende dichters die werden geselecteerd voor Versopolis, een project dat de Europese uitwisseling van veelbelovend dichttalent wil bevorderen.

Versopolis is een samenwerkingsverband van 36 poëziefestivals en literaire organisaties uit verschillende landen van de EU. Versopolis promoot de fysieke uitwisseling van veelbelovend dichttalent op Europese poëziefestivals en bouwt een digitaal platform uit waar het brede publiek kan kennismaken met de geselecteerde dichters en de deelnemende partnerorganisaties.

Versopolis bestaat sinds december 2013 en promoot intussen meer dan 470 Europese dichters en hun poëzie onder het motto 'where poetry lives'.

De Belgische partner van Versopolis is Poëziecentrum dat op het tweetalig poëziefestival Poetik Bazar zowel nationale als internationale Versopolisdichters voorstelt.

Gonca Özmen (1982) from Turkey is one of the promising poets selected for Versopolis, a project that aims to promote the exchange of poetic talent in Europe.

Versopolis is a collaborative venture of 36 poetry festivals and literary organisations from various EU countries. Versopolis promotes the physical exchange of poetic talent at European poetry festivals and is developing a digital platform where the public at large can get acquainted with the poets selected and the participating partner organisations.

Versopolis was founded in December 2013 and by now promotes more than 470 European poets and their poetry under the motto 'where poetry lives'.

The Belgian partner of Versopolis is Poëziecentrum, which will be presenting national and international Versopolis poets at the bilingual poetry festival Poetik Bazar.